

ЕЛЕМЕНТИ ІНТЕГРАЦІЇ МИСТЕЦТВА ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ В РОБОТІ ФОЛЬКЛОРНОГО АНСАМБЛЮ

У статті розглядається сутність поняття "інтеграція" та особливості інтегративних процесів у різних галузях, зокрема в педагогіці та мистецтві, а також специфіка фольклору та інтегративні процеси, які відбуваються в роботі фольклорного ансамблю.

Одним із напрямів сучасної педагогіки мистецтва можна вважати інтеграцію. Незважаючи на велику кількість досліджень з проблеми інтеграції, сутність поняття потребує уточнення. До того ж першочерговими завданнями педагогіки мистецтва можна вважати пошуки та наукові розробки ефективних засобів інтеграції у різних напрямках мистецької освіти. Вказані проблеми в науковій літературі розроблені ще недостатньо. Зважаючи на це, метою нашої статті є узагальнення наукових положень щодо сутності поняття "інтеграція", особливості інтеграційних процесів у різних галузях науки, а також висвітлення інтегративних процесів, які мають місце у процесі роботи фольклорного ансамблю.

Аналіз наукових досліджень показав, що поняття "інтеграція", яке у 1857 році в науку ввів англійський учений Г.Спенсер, трактується сучасними вченими таким чином:

- як важлива риса сучасної науки; не тільки нова її організація, а й головне – внутрішній її стан, єдина умова адекватно відобразити новий предмет дослідження, відбиваючи при цьому всі його сторони одночасно в їхньому зв'язку [1];
- як об'єднання різноманітних соціальних груп; культурна – асиміляція різновидних елементів культури і єдину культуру; моральна – уніфікація різних моральних норм і цінностей;
- як об'єднання елементів, що супроводжується ускладненням і зміцненням зв'язків між ними [2, 3];
- як взаємозв'язок наук і наукових знань, їхня взаємодія завдяки використанню спільних ідей, засобів, прийомів дослідження навколишньої дійсності, тобто ущільнення знань у постійно вдосконалюваних формах пізнання і вираження пізаного [4];
- як стан зв'язаності окремих диференційованих частин і функцій системи, організму в ціле, а також процес, який веде до такого стану; процес зближення та зв'язку наук, який відбувається одночасно з процесами їх диференціації.

Інтеграцію як процес трактують багато дослідників, але кожний по-різному розглядає це явище, а саме:

- процес упорядкування, узгодження та об'єднання структур і функцій у цілісному організмі, який є характерним для живих систем [5];
- процес органічний, пов'язаний з якісними змінами всередині кожного елемента, який входить у систему [6];
- процес і результат побудови такої цілісності, яка створюється синтезуванням наукових знань на основі фундаментальних закономірностей природи [7];
- дуже важливим, на наш погляд, є твердження, що в процесі інтеграції не тільки виникають нові зв'язки, а й кількість зв'язків переходить у нову якість, з'являється щось нове, чого раніше не було в науці взагалі.

Проаналізувавши різні визначення поняття "інтеграція", ми пропонуємо таку його інтерпретацію: інтеграція – процес об'єднання елементів, який супроводжується ускладненням, зміцненням зв'язків між ними і в якому кількість зв'язків переходить у нову якість, з'являється щось нове, чого раніше ще не було в науці.

Т.Й. Рейзенкінд зазначає, що категорія інтеграції становить закономірність теорії пізнання, що виявляється у взаємодії тенденцій до об'єднання та розгалуження концептуальних основ щодо наукових напрямків і спеціальних дисциплін. Тому, на її думку, рушійним механізмом інтеграції є закон єдності і боротьби протилежностей, а звідси набуває значення поняття диференціації, що означає – різниця, відмінність, розчленування однорідного цілого на різні елементи.

Про єдність інтеграції та диференціації писали чимало вчених, зокрема Т.В. Гладюк, М.Г. Іванчук, О. Мітрясова, А.В. Степанюк, І.П. Яковлев та інші.

Процеси диференціації та інтеграції в науці й науковому пізнанні тісно взаємопов'язані, тому, як зазначає М.Г. Іванчук, слід звернути увагу на такі обставини:

- 1) диференціація є провідною перевагою на перших етапах розвитку науки, інтеграційні процеси сповна мають місце лише на досить високому рівні диференціації наук;
- 2) існуючі в розвитку науки процеси диференціації часто стають вираженням стихійних зусиль, тому треба знайти й дослідити нові феномени об'єктивної реальності, встановити ті специфічні теоретичні принципи й методологічні засоби, які відповідали б даному об'єкту дослідження.

Стосовно форми і засобів розвитку інтеграції досі не склалося єдиної думки. Більшість вітчизняних і зарубіжних дослідників, зокрема Я. Бодна, Б.М. Кеуров, І. Фролов та ін., одностайні в тому, що інтеграція наукових дисциплін пропонує якісно новий тип їхньої взаємодії, характерний саме для сучасних умов розвитку науки.

О. Мітрясова відзначає, що тенденція сучасної науки проявилася у складанні концепції системного методу. Під системним дослідженням вона розуміє такий метод, коли предмети і явища розглядаються як частина або елементи певного цілого утворення. Ці частини або елементи взаємодіють між собою, визначають нові, цілісні

властивості системи, які відсутні в окремих її елементах. Головне, що визначає систему, – це взаємозв'язок і взаємодія частин у межах цілого.

Система як ціле виникає в результаті конкретної, специфічної взаємодії певних реальних частин. Саме завдяки такій взаємодії частин і утворюються нові інтегративні властивості системи.

На думку М.Г. Іванчука, існують такі ступені інтеграції:

- інтеграція двох різних дисциплін;
- інтеграція на базі споріднених матеріальних об'єктів вивчення та ін. [7].

Як зазначає О.Мітрясова, на сучасному етапі посилюється взаємопроникнення основних фундаментальних наук, і перед ученими постало питання про появлення єдиної науки про природу. Такою наукою є екологія [8].

На думку Г.І. Батуріної, інтеграція наукового знання – закономірний процес. Вона стверджує, і ми підтримуємо цю думку, що педагогічна наука не є винятком. Розширення соціальних функцій школи та системи освіти у цілому, необхідність створення цілісного навчально-виховного процесу – не повний перелік об'єктивних факторів, які зумовлюють інтегративні процеси в педагогічній науці та практиці виховання й освіти. У той же час у педагогіці спостерігається тенденція все більшої диференціації наукового пізнання. Так, є загальна дидактика, методики викладання різних шкільних дисциплін, теорія морального, естетичного, трудового виховання та ін.

М.Г. Іванчук аналізує інтегративно-педагогічні концепції. До першої він відносить концепції, які безпосередньо своїм предметом мають інтегративні процеси, що відображені в їхніх назвах. До таких він зараховує концепції інтеграції виховуючих сил суспільства (Ю.С. Броцький, В.Д. Семенов), внутрішньопредметної інтеграції педагогічних знань (В.І. Загвязинський), синтезу дидактичних систем (А.А. Артем'єва, В.В. Гаврилюк, М.І. Махмутов), інтеграції загальної і професійної освіти (М.М. Берулова, Ю.С. Тюнников), інтегрування змісту початкової професійної освіти (Л.Д. Федотова), інтеграції й диференціації організації навчання (І.Г. Ібрагімов), інтеграції вищої освіти й фундаментальної науки [7]. На інтеграцію вищої освіти з фундаментальними науками звертав увагу І.П. Яковлев.

До другої групи М.Г. Іванчук відносить освітні концепції, в яких інтеграційний елемент зовні не проявляється, але імпліцитно задається їхніми характеристиками і є результатом їхньої реалізації. До них він зараховує концепції культурно-освітнього центру (А.Я. Найн та ін.), цілісної школи в сучасній німецькій педагогіці (Р. Вінкель, Х. Редер та ін.) [7].

В.Р. Ільченко, автор методичної концепції інтеграції фізики, хімії та біології, стверджує, що поняття, які входять у склад ядра природних наук, складають знання, що допоможуть молодій людині створити єдиний погляд на світ, формують ставлення людини до світу, впливають на її моральні якості [9]. Аналогічну проблему інтеграції фізики, хімії та біології розглядає В.М. Дедович.

К.Ж. Гуз аналізує принципи інтеграції знань на основі загальних природничо-наукових закономірностей, які дають дитині можливість розуміти, як існує її життєвий світ, і які водночас є парадигмою сучасного наукового мислення, а їх застосування для пояснення явищ дійсності впливає з органічних потреб людини [10].

Проблему інтеграції змісту освіти та міждисциплінарні зв'язки в органічній хімії порушила О. Мітрясова, яка відокремила різні рівні інтеграції змісту освіти: інтеграція всього змісту освіти; інтеграція окремих блоків дисциплін (гуманітарних, природничих, математичних, спеціальних тощо); інтеграція окремих розділів певної дисципліни; інтеграція елементів знань з окремої теми розділу.

Проблема інтеграції розглядається в сучасній науці і в такому аспекті, як інтеграція природничих і гуманітарних знань. Так, Л. Сліпчишин стверджує, що саме цей вид інтеграції знань у системі професійної освіти, який відповідає вимогам сучасного ринку праці, формує систему мислення учнів [11].

І.М. Козловська, Я.М. Собко розробляють принципи дидактики в контексті інтегративного навчання. Центральна ідея цієї концепції – можливість побудови моделі навчання на базі одного з профільних загальноосвітніх предметів. Але інтегративні розробки не повинні суперечити основним, виробленим роками та перевіреному принципам організації навчального матеріалу як з окремих предметів, так і в цілому. Це такі принципи: етапності, обмеження, зростаючих труднощів, зв'язку нового зі старим, координації, акцентування і дидактичної цінності [12].

Г.І. Батуріна виявляє шляхи інтеграції науково-педагогічних знань, стверджуючи, що необхідно з'єднати, систематизувати в дослідженні навчання педагогіку та педагогічну психологію. Педагогу треба побудувати систему навчання, яка буде підпорядкованою системі цілей. Для цього вона повинна відбити знання, які викладач має засвоїти як базу творчого мислення. Як організувати це засвоєння, якими методами – на ці питання відповідь психологічний механізм.

Поряд з іншими проблемами ознакою нашого часу можна вважати поглиблення уваги педагогів до розвитку та вдосконалення мистецької освіти, усвідомлення формуючого впливу мистецтва на особистість. Слід зазначити підвищений інтерес до процесів інтеграції в мистецькій освіті, свідченням чому є створення численних навчальних курсів, якими передбачено об'єднане вивчення дисциплін естетичного циклу.

Чимало мистецтвознавців (В.В. Ванслов, І.І. Юффе, Н.В. Калініна, В.І. Тасалов, В.В. Харітонов та ін.) звертають увагу на велику роль інтегративних зв'язків між різноманітними видами мистецтва в сучасних художніх процесах. Прагнення до взаємодії, інтеграції мистецтв, за словами Б. Юсова, називають "фундаментальною проблемою сучасної педагогіки". Переконливим є його твердження, що інтегроване вивчення мистецтва ефективніше, ніж традиційне. Науковці, зокрема Л. Масол, Т. Рейзенкінд, М. Сова, С.А. Зінченко, вказують також і на труднощі, що виникають під час реалізації таких програм. Так, аналізуючи освітню галузь "Мистецтво", М. Сова стверджує, що вона ще не стала цілісною інтегративною системою, і пропонує можливі моделі міждисциплінарної інтеграції.

Особливе місце в мистецтві посідає народна творчість. За твердженням науковців (С. Балашової, О. Мерянової, Л. Шемет та ін.), народна творчість, яка втілює в собі національну своєрідність, особливості естетичного опанування дійсності на різних етапах розвитку суспільства, є першоосновою мистецтва, прикладом високого рівня поєднання його видів.

Всебічність народної культури викликає різноманітні варіанти теоретичного визначення фольклору. Так, експертами ЮНЕСКО запропоноване певне визначення, головним у якому є те, що фольклор (у більш широкому смислі – традиційна народна культура) – це колективна і заснована на традиціях, творчість груп або індивідуалів...; до форм фольклору належать мова, література, музика, ігри, міфологія, ритуали, ремесла, архітектура та інші види мистецтва [13].

Фольклор, тобто народне мистецтво (англ. folk – народ, lore – знання), у науці розглядається як особлива сфера буття народу, прояв його духовно-матеріальної культури [13]. Л. Горюнова також зазначає різні підходи у визначенні фольклору: вузьке трактування, яке обмежує його окремими галузями народної творчості (уснопоестичної або музично-ігрової та ін.), та широке трактування – вся духовна й матеріальна культура народу [14]. Зазначається, що немає такої науки, якій би було під силу (в усякому разі на даному етапі розвитку людського суспільства) осягти всі сфери народної культури. Розрізняють три сфери фольклору: етнографія – вивчає проявлення матеріальної культури народу; мистецтвознавство – вивчає духовну культуру, яка містить у собі й художню творчість; фольклористика – творчість, для якої непотрібно ніякого матеріалу і де засобом здійснення художнього задуму є сама людина (звук її голосу, рух тіла). Цей фольклор використовує фольклористика [13].

Багато науковців (Є. Алексєєв, С. Балашова, Л. Горюнова, Ю. Дружкін, І. Козлова) підмічають чимало ознак і властивостей фольклору, зокрема, біфункціональність, поліелементність, колективність, ізузність, комунікативність, варіантність, традиційність, імпровізаційність, довірливе спілкування, енергетизм та ін.

У кінці XIX століття французький учений П. Сабійо ввів у науку новий термін "фольклоризм". Сучасні дослідники С.С. Балашова та Т.С. Шенталинська вважають, що фольклоризм – це обробка й цитування фольклорних творів у творчості професійних композиторів і літераторів, створення національно-самобутніх оригінальних авторських творів за типом фольклорних на основі використання елементів мови фольклору. Це явище міжнародне, його форми різноманітні (фольклорні ансамблі, використання фольклору в естрадно-розважальних програмах, обробка й цитування фольклорних творів тощо) [13].

На відміну від фольклоризму, існує і саме фольклор, його "чисті" форми, що визначається терміном "автентичний" (від грецького authenticus – справжній, достовірний) фольклор.

На думку вчених, художньо-образні елементи, закладені в самій людині, забезпечують цілісність виконання фольклорного твору. Ця поліелементність має назву синкретизм.

Доречно уточнити, що поняття "поліелементність" і "синкретизм" не суперечать одне одному. Синкретизм (від грецького *synkretismos* – з'єднання) – це розчленованість, злитість, характерні для початкового, нерозвинутого стану будь-якого явища (наприклад, мистецтво на початкових стадіях людської культури, коли музика, спів, танець не були відокремлені один від одного). На наш погляд, синкретизм можна вважати більш конкретною характеристикою поліелементності.

Є.С. Алексєєв стверджує, що структура сучасного наукового знання непридатна для вивчення таких невибагливих явищ, як народна пісня. Її синкретизм, яким є, наприклад, традиційний обрядовий хоровод, де слово й наспів, обрядове дійство і танцювальний рух створюють в ньому нерозривне ціле, виявляє в ній складний "міждисциплінарний" характер. На думку автора, для фольклориста є кардинальним протиставлення "усне – письмове". Він стверджує, що у лінгвістиці давно вкоренилось уявлення про фундаментальне розходження усної та письмової мов. Це положення лінгвістики близьке до уявлень фольклориста [15].

Наявність двох мов, які значно відрізняються за своєю внутрішньою логічною структурою, висуває проблему взаєморозуміння їх носіїв. Інакше кажучи, у кожній музичній культурі виникає проблема адекватного перекладу, оскільки обидві мови постійно знаходяться у стані інтеграції. До того ж однозначний переклад з континуально-циклічної мови усної традиції на дискретно-лінійну мову письмових у принципі неможливий. Йдеться лише про те, щоб знаходити придатні змістовні еквіваленти в контексті іншої мови.

Слід зазначити, що С.С. Балашова та Т.С. Шенталинська віддають перевагу комплексному підходу до вивчення фольклору, а Є.С. Алексєєв вважає, що це не завжди коректно.

На думку дослідників, саме комплексний підхід висуває таке поняття, як фольклорний текст. У фольклорному творі слово, як і мелодія, є лише частиною його тексту; іншими компонентами є рух тіла, обстановка виконання, реакція слухачів-глядачів. Багатогранність тексту фольклорного твору сприймається в єдності тільки при безпосередньому спостереженні за його виконанням.

Проаналізуємо елементи інтеграції мистецтва і лінгводидактики на підставі нашої практичної роботи з фольклорним ансамблем "Рідні наспіви", який вже чверть століття існує на музично-педагогічному відділенні Білгород-Дністровського училища Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К.Д. Ушинського, де майже 130 років навчаються майбутні вчителі музики.

Особливістю діяльності фольклорного ансамблю є серйозна цілеспрямована робота над бессарабським фольклором (Бессарабія – південь Одеської області, де проживають багато різноманітних народів: українці, росіяни, болгари, молдавани, гагаузи, албанці, цигани та ін.). Студенти їздять у фольклорні експедиції, обов'язково є літня фольклорна практика, де збирається автентичний фольклор. Перед виїздом учнів проводимо бесіди, в яких розповідаємо про особливості фольклорного тексту. Студенти повинні не лише привезти записану на магнітну плівку пісню, а й "донести" її до слухача з усіма особливостями, які вносили в неї виконавці, враховуючи місце та час дії, особливості інтонування, рух, приговорки, притопи, вигуки, та ін. Слід зазначити, що є пісні, які можна виконувати як окремі концертні номери, а деякі "живуть" в інсценованих номерах, в цьому проявляється синкретизм народної пісні.

Інколи у керівників ансамблю та педагогів класичного вокалу виникає питання: як поєднувати різні манери співу? На наш погляд, це не привід для культивування однієї манери співу як основної. Манера в будь-яких видах виконавської діяльності повинна виникати природно як вираз індивідуального початку, особистісного ставлення до музичного твору. Тому первісним стає відвертість вираження почуттів. Адже саме ці ознаки та властивості фольклору зазначали вчені – довірливе спілкування, енергетизм, – де б він не з'являвся.

Характерною рисою народної пісні, як уже було зазначено, є синкретизм, тому кожна пісня: "Курочка", "Там за Доном", "Бяло вино" ("Біле вино"), "Опа, дирида", "Кечижини" ("Пісня про кізоньку") та ін.,

розігрується як маленьке драматичне дійство за допомогою вокальних, інструментальних, пантомімічних засобів. Поєднання всіх цих видів мистецтв у виконанні конкретного номера свідчить про важливу роль інтегративних зв'язків між цими видами мистецтв.

Наприклад, у російських народних ліричних частівках "Ді, да, да" відтворюється атмосфера дівочих та парубочьких гулянь на селі. Пари вільно прогулюються по сцені, деякі присіли, дехто тільки придивляється один до одного, а дійство пісні розгортається. Дуже важливим у цій сцені є акторські вміння, які поєднуються з вокальними, інструментальними і справляють глибоке враження на слухачів.

У болгарській пісні "Либа а кудойдеш" ("Якщо ти прийдеш") основна група ансамблю створює, пританцювуючи, групу, а солісти, використовуючи характерні рухи, передають національний колорит пісні.

Коли на сцені з'являється "циганський блок", дуже важко відрізнити, де пісня, а де танець, – так відбувається інтеграція різних видів мистецтва. Створюється щось нове, чого раніше не було.

Висхідним елементом у практичній роботі є художнє осмислення словесного тексту, оскільки під час сприйняття готового результату він є більш доступним для широкої маси слухачів.

Однією з важливих особливостей роботи ансамблю є дбайливе ставлення до слова – адже пісня поєднує в собі словесну та музичну мови. І саме грамотне, професійне ставлення до обох дає бажаний результат. Допомогаємо учасникам ансамблю осягнути характерні риси словесної інтонації, її глибину та неоднозначність, поєднуючи свідоме та емоційне. Кожна нова пісня подається інтегровано, в органічному взаємозв'язку музичного й словесного текстів, оскільки особливість народної пісні в тому, що в ній відбувається органічний синтез, інтеграція словесної та музичної інтонацій. Недарма виконавці не відразу можуть прочитати окремо текст пісні. Потрібен деякий час, щоб ґрунтовно вивчити твір та відокремити словесний текст від музичного.

На наш погляд, при розучуванні пісні, мелодію та текст вчити окремо недоцільно. Музика взагалі, а мелодія зокрема має більш узагальнюючий характер, аніж слово. Текст пісні, його словесні інтонації конкретизують, роблять уявними дійства сюжету. У виконавців формується інтегрований образ, який посилюється рухами тіла.

Взагалі ми не спостерігали забування тексту або мелодії під час виконання, оскільки один вид мистецтва посилює інший, закріплює його в пам'яті виконавців.

Лінгводидактичні елементи пов'язані не тільки з музикою, але й з усіма сторонами мистецтва. Мистецтво пластики та пантоміми, сценічна гра, акторська майстерність – ці всі елементи найтіснішим чином пов'язані один з одним. Вплив та взаємозв'язок вказаних елементів такий: якщо по тексту треба підсилити значення будь-якого слова, то це неминуче сприяє на текст, міміку. Взагалі лінгвістика дуже тісно пов'язана з виконавським планом пісні. У процесі роботи відбувається усвідомлення емоційного значення словесного тексту (він є висхідним), що впливає на текст, міміку, аранжування, підбір музичних інструментів, що супроводжують пісню, сценічне втілення пісні.

Матеріали статті дозволяють нам зробити такі висновки:

– сутність поняття "інтеграція" полягає у визначенні дії як процесу об'єднання елементів, що передбачають їх ускладнення, зміцнення зв'язків між ними і в якому "кількість зв'язків" переходить у нову якість, з'являється щось нове, чого раніше не було в науці;

– інтегровані процеси проходять у різних галузях наукового знання, зокрема в педагогічній науці та мистецтві;

– особливе місце в мистецтві посідає народна творчість – фольклор, який у своїх різних проявах (зокрема, автентичний фольклор, фольклоризм) також містить інтегративні процеси;

– висхідним елементом у роботі фольклорного ансамблю має бути художнє осмислення словесного тексту, яке відбувається при інтеграції мистецтва та лінгводидактики, оскільки виконання за таких умов є більш сприятливим, зрозумілим для слухачів.

Подальша розробка даної проблеми може бути спрямована на обґрунтування принципів добору музичного репертуару для роботи з ансамблем та дослідження його впливу на різнобічний розвиток особистості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Кеуров Б.М. О синтезе наук // Вопросы философии. – 1973. – №3. – С. 77-83.
2. Степанюк А.В., Гладюк Т.В. Интеграция природничих дисциплин у школі // Педагогіка і психологія. – 1996. – №1. – С. 18-24.
3. Рейзенкінд Т. Категорія інтеграції у професійній підготовці вчителя музики // Рідна школа. – 2001. – №2. – С. 29-31.
4. Федосеев П.Н. Философия и интеграция знания // Вопросы философии. – 1987. – №7. – С. 16-30.
5. Большая советская энциклопедия. М.: Советская энциклопедия, 1977.
6. Калягин Ю.М. Об интеграции обучения и воспитания в начальной школе // Начальная школа. – 1989. – №3. – С. 52-57.
7. Іванчук М.Г. Интеграция – провідна тенденція сучасного наукового пізнання // Педагогіка і психологія. – 2003. – №3-4. – С. 62-71.
8. Мітрасова О. Тенденції розвитку наукового знання як інтегруючий фактор змісту освіти // Шляхи освіти. – 2004. – №2. – С. 28-31.
9. Ільченко В.Р. Перекрестки физики, химии и биологии. – М.: Просвещение, 1986. – С. 172.
10. Гуз К.Ж. Державний стандарт природничонаукової освіти з огляду на її цілісність // Педагогіка і психологія. – 2000. – №3(2). – С. 29-36.
11. Сліпчишин Л. Интеграция природничого і гуманітарного знання в професійній освіті // Мистецтво та освіта. – 2003. – № 4. – С. 23-25.
12. Козловська І.М., Собко Я.М. Принципи дидактики в контексті інтегрованого навчання // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 4. – С. 48-51.
13. Балашова С.С., Шенталинская Т.С. Музыкальный фольклор и школа // Спутник учителя музыки. – М.: Просвещение, 1993. – С.89-126.
14. Горюнова Л. Мир народного творчества // Музыка в школе. – 1990. – № 1. – С. 37-40.

15. Алексеев Э.Е. Фольклор в контексте современной культуры: Рассуждения о судьбах народной песни. – М., 1988.

Матеріал надійшов до редакції 07.10.2005 р.

Удыч Е.А. Элементы интеграции искусства и лингводидактики в работе фольклорного ансамбля.

В статье рассматривается сущность понятия "интеграция", особенности интеграционных процессов в разных областях, в частности в педагогике и искусстве, а также специфика фольклора и интеграционные процессы, которые происходят в работе фольклорного ансамбля.

Udych O.A. The Elements of Integration of Arts and Lingvodidactics in the Work of a Folklore Amateur Group.

The article considers the essence of the concept of "integration" and peculiarities integration processes various fields and, specifically, in pedagogics and arts. Addressed also are the specific character of folklore and integration processes taking place in the activity of a folklore amateur group.